

Landsbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep

0030 OSLO

Referansar:
Dykkar:
Vår: 14/4453 - 14/20185

Saksbehandlar:
Randi Helene Hilland
randi.hilland@meland.kommune.no

Dato:
19.12.2014

Høring om forslag om å oppheva konsesjonslova og buplikten.

Vedlagt følgjer vedtak.

Vedtaket er eit enkeltvedtak som kan påklagast, jf. Forvaltningslova (fvl) § 28. Klagefristen er 3 veker rekna frå den dagen vedtaket vart mottatt, jf. fvl § 29 1.ledd. Det er nok at klagen er postlagt innan fristen går ut. Klagen skal sendast skriftleg til det forvaltningsorgan som har gjort vedtaket. I klagen skal det gå fram kva som vert påklaga (vedtak) og kva endringar ein ynskjer, jf. fvl § 32. Klagen skal grunngjevast.

Med helsing

Randi Helene Hilland
konsulent

Andre mottakarar:

Sakspapir

Saksbehandlar	Arkiv	ArkivsakID
Marius Flemmen Knudsen	FA - V60, FA - V62, TI - &13	14/4453

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
113/2014	Utval for drift og utvikling	PS	02.12.2014
92/2014	Kommunestyret	PS	17.12.2014

Høyring om forslag om å oppheva konsesjonslova og buplikten.

Vedlegg:

Høringsbrev.doc (L)(381756)

Høringsnotat.doc (L)(381750)

Saksopplysningar:

Bakgrunn

Den 15. oktober i år sendte Landbruks- og matdepartementet ut eit notat på høyring. Notatet omfattar eit forslag om å oppheva lov om konsesjon ved erverv av fast eigedom (konsesjonslova) frå 2003. Forslaget foreslår også å oppheva lovføresegner som i lov om odelsretten og åsetesretten (odelslova) frå 1974 omfattar buplikt.

Bakgrunnen for forslaget er i Sundvoll-plattformen, kor regjeringa legg opp til at den enkelte bonde skal få større råderett over eigen eigedom. Regjeringa vil mellom anna oppheve konsesjonslova og buplikta, og redusera landbruksbyråkratiet. Høringsnotatet legg til grunn at konsesjonslova avgrensar seljars vilje til å leggja ut eigdommen på sal i eit ope marknad. Dette kan vere til hinder for eit effektivt marknad for omsetting av konsesjonspliktige landbrukseigedomar. Vidare blir det peika på at dette kan svekke rekruttering til næringa og at dette samstundes er eit hinder for aktive næringsdrivande som ønskjer tilleggsjord for å rasjonalisere landbruksdrifta si.

Dei konkrete forslaga departementet legg fram i høringsnotatet er:

- Konsesjonslova i si heilskap oppheva. Erverv av fast eigedom vil ikkje lenger vere avhengig av løyve (konsesjon).
- Det vil ikkje lenger vere buplikt ved erverv av landbrukseigedom.

Departementet meiner at dei omsyna som lova skal ivareta ikkje er tilstrekkeleg tungtvegande til at ein skal oppretthalde den kontrollen på omsettinga som konsesjonslova inneber. Departementet meiner også at ut ifrå omsynet til eit heilskapeleg regelverk må buplikt for dei odels- og åseteberettiga også opphevast. Det same gjeld dei andre reglane om buplikt i odelslova.

I høringsnotatet legg departementet vekt på at ei eventuell oppheving av konsesjonslova og endring i odelslova vil frigje ressursar hjå kommunane då det ikkje lenger vil være naudsynt med konsesjonsbehandlingar. Det vil også fjerne kommunane sitt ansvar for oppfølging av

brot på konsesjon og kontroll av eigenerklæringar. Dersom konsesjonslova vert oppheva vil det ikkje lenger kunne vedtakast forskrift om nedsett konsesjonsgrense. Og dei eksisterande forskriftene vil verta oppheva, då det ikkje lenger vil vere ein lovheimel for dei. Konsesjonslova vil heller ikkje verta erstatta av andre reglar.

Forslaget ligg nå ute på høyring til 15. januar 2015, og høyringsdokumenta ligg ute på www.regjeringen.no/lmd.

Vurdering

Dei administrative konsekvensane av opphevingane og endringar for kommunen, er at erverv av landbrukseigedomar ikkje lenger vil trenge løyve frå kommunen. Dette vil medføre at alle landbrukseigedomar som i dag er regulert av konsesjonslova vil kunne omsettast på den frie marknaden. Kommunen vil heller ikkje ha høve til å regulere prissettinga. Ved ei oppheving vil dei som måtte ønskje, det kunne erverve ein landbrukseigedom. At kravet om buplikt vert oppheva betyr at kommunen ikkje vil ha høve til å krevja buplikt av ervervar. Driveplikta vil vere den same som i dag. Bortfall av konsesjonslov og buplikt medfører at landbrukseigedomar i Meland kommune kan nyttast som fritidsbustader, så lenge jordbruksarealet fortsett vert drive slik som eigar er pålagt etter jordlova.

Konsesjonslova regulerer i dag kva form for eigarskap som det kan vera på ein landbrukseigedom. Konsesjonslova har vanskeleggjort selskap med avgrensa ansvar sitt høve til å kjøpe landbrukseigedomar. Men dersom lova vert oppheva vil ikkje kommunen lenger ha kontroll med kven som kjøper ein landbrukseigedom, og eigarstrukturen kan t.d. verte endra ved at AS og andre selskap kjøpar opp eigedommane. Korleis ei slik endring vil påverka kommunen vil vera vanskelig å sei i detalj eller i eit langt perspektiv. Men ei oppheving av konsesjonslova og buplikta vil kunne få store konsekvensar for eigarstruktur og busettingsmønster.

Departementet vektlegg i sitt høyringsnotat at det er gjort mykje forskning omkring landbrukslovgevinga sine verknader. Dei seier vidare at den forskninga som er gjort, synleggjer ulike følgjer av lovgevinga. Det fremhevar samstundes at det er vanskelig å isolere ein bestemt regel og konkluderar sikkert om verknadene, og at det er andre viktige tilhøve som spelar inn. Dei påpeiker at både økonomien i landbruket og dei følelsesmessige banda eigarane eller familien har til eigedomen, har innverknad for kva som skjer med eigedomen.

Administrasjonen meiner at når det er vanskeleg å isolere ei bestemt lov for å analysere ringverknadene den har for landbruket, er det feil å konkludere med at lova ikkje har ein positiv verknad på landbruket. Og at dersom det er eit komplekst system kor mange lover saman med økonomiske høve og kjensler spelar inn på kva som skjer med ein landbrukseigedom, er det feil å fjerne ei heil lov. Ein burde heller vurdere ei betre tilnærming for å analysere verknaden av heile systemet, for å gjere tilpassingar som betre vil oppfylle felles samfunns mål. Det blir i høyringsnotatet lagt stor vekt på at konsesjonslova er eit hinder for eit heilskaplig og godt landbruk; denne konklusjon er konflikt med argumentet om at det ikkje er mogeleg å dra ein heilt sikker slutning om verknaden av konsesjonslova.

I høyringsnotatet vektlegg også departementet at både plan- og bygningslova og jordlova vil kunne nyttast til bruk og vern av fast eigedom og derfor ivaretek samfunnsomsyn. Departementet meiner at plan- og bygningslova og jordlova dekkjer dei omsyna og interessene som konsesjonslova skal ivareta. Administrasjonen meiner at dette ikkje er rett, då konsesjonslova skal ivareta landbrukets interesser og sikre ei god forvaltning av landbruksressursane. Korkje plan- og bygningslova eller jordlova har verkemiddel til å kunne sikre at dei som erverver eigedom vil ta vare på landbruksressursane inkludert bygningar,

kulturlandskap mm.

Reglane i konsesjonslova gjeld ved omsetting av eigedom, og departementet meiner at dette direkte påverkar omsettinga og vidare bidreg til høg snittalder på eigarar av landbrukseigedom. Administrasjonen meiner at det departementet peikar på, ikkje direkte kan knyttast til konsesjonslova. At det er høg gjennomsnittsalder på eigarane av landbrukseigedommar samsvarer med andre trekk i utviklinga i landbruket der det er låg interesse for å overta gardsbruk. Dette kan truleg knytast tettare til dei økonomiske rammebetingelsane i landbruket, ved at mange kvir seg for å overta då det er dårlig økonomi i landbruksdrift. Rekrutteringsproblema i landbruket kan og sjåast i samanheng med rekrutteringa til landbruksutdanning, der ein har slite. Departementet viser vidare til at det er få landbrukseigedommar som vert omsett på den frie marknaden, og at konsesjonslova her er ein dempende faktor som hindrar intereserte kjøperar. Administrasjonen meiner dette heller vil kunne knyttast til dei økonomiske rammebetingelsane i landbruket enn til sjølv lovgevinga.

På sikt vil fjerning av konsesjonslova kunne redusere og svekke rekrutteringa til landbruket, særleg i meir sentrale område. I meir sentrale område er det eit mykje større press på å erverve landbrukseigedomar av andre interessenter enn dei som ønskjer å drive med landbruk. Mange landbrukseigedomar vil vera attraktive å nytte som fritidseigedomar, eller til andre formål. Her vil mange av dei som ønskjer å drive med landbruk kunne bli pressa ut pga. manglande kapital.

Konklusjon

Svak rekruttering til landbruket er ikkje nødvendigvis ein konsekvens av konsesjonslova. 60% av landbrukseigedomane som vert omsett er ikkje konsesjonspliktige, og det er truleg dei økonomiske rammene for landbruksdrift og eigarane sine kjensler for garden som gjer at ikkje fleire eigedomar ikkje vert lagt ut for sal. Forslaget vil medføra fri prissetting noko som kan gjera det vanskelegare for unge å få kjøpa seg ein landbrukseigedom. Både selskap med avgrensa ansvar (AS m.fl) og kapitalsterke kjøparar som ynskjer fritidseigedomar vil lettare kunne fortrenge den gruppa ein eigentleg ynskjer inn i landbruket. Erfaring frå andre stader i verda er at landbruksareal vert kjøpt opp av utanlandske selskap, noko som ikkje er ei ynskja utvikling for oss.

Det vert argumentert med at forslaget vil medføra mindre arbeid for kommunane. Konsesjonssaker er gebyrfinansiert og at det er få saker i kvar kommune, og det er difor ikkje sikkert at det vil gje særlege innsparingar for kommunen.

I vår kommunen er erfaringane at den største hindringa for å kjøpa tilleggsjord er at prisen er blitt så høg at det er vanskeleg for bønder å konkurrera med andre meir kapitalsterke kjøparar. Når ein no foreslår å fjerna priskontrollen heilt er det truleg at prisen på landbrukseigedomar vil auka. Dette kan vera positivt for dei som sel, men situasjonen for dei som ynskjer å kjøpa og driva ein landbrukseigedom vert vanskelegare.

Kommunen ynskjer å ha ein variert bruksstruktur, med både små og store bruk busett av eigarane. Framlegget vil gjera at viktige verkemiddel for å nå dette målet vert vekke. Ei oppheving av konsesjonslova og buplikta vil kunne få store konsekvensar for eigarstruktur og busettingsmønster. Det blir i høyringsnotatet lagt stor vekt på at konsesjonslova er eit hinder for eit heilskaplig og godt landbruk; denne konklusjonen er i konflikt med argumentet om at det er ikkje mogeleg å dra ei heilt sikker slutning om verknaden av konsesjonslova.

Det er ikkje klart om konsekvensane av å oppheva konsesjonslova vil gje dei effektane som departementet ynskjer, og det bør difor gjerast ei meir grundig vurdering før ein gjer så

omfattande endringar som her er foreslått.

Framlegg til vedtak:

«Meland kommune går imot Landbruks- og matdepartementet sitt forslag om å oppheva konsesjonslova og buplikta. Grunngevinga går fram av saksutgreiinga og vurderinga ovanfor. Evt. endringar må vurderast grundigare m.o.t. konsekvensane for kommunane sin arealpolitikk, og m.o.t. kva for lovendringar som evt. må til for å ivareta verkemidla.»

Utval for drift og utvikling - 113/2014

UDU - behandling:

Landbrukssjef Laila Bjørge og skog- og miljøkonsulent Marius Flemmen Knudsen orienterte om høyringsforslaget.

Framlegg til vedtak frå Atle Håtuft, FrP:

"Meland kommune går inn for Landbruks- og matdepartementet sitt forslag om å oppheve konsesjonsplikta og buplikta."

Ved røysting fekk framlegg til vedtak frå Atle Håtuft, FrP, fekk 3 røyster for, 4 i mot (AP - 1, SP, V, MDG) og fall.

Administrasjonen sitt framlegg til vedtak fekk 4 røyster for, 3 i mot (H, FrP) og er såleis vedteke.

UDU - vedtak:

Mot 3 røyster - H og FrP:

«Meland kommune går imot Landbruks- og matdepartementet sitt forslag om å oppheva konsesjonslova og buplikta. Grunngevinga går fram av saksutgreiinga og vurderinga ovanfor. Evt. endringar må vurderast grundigare m.o.t. konsekvensane for kommunane sin arealpolitikk, og m.o.t. kva for lovendringar som evt. må til for å ivareta verkemidla.»

Kommunestyret - 92/2014

KS - behandling:

Framlegg til vedtak frå Atle Håtuft, FrP:

Meland kommune går inn for Landbruks- og matdepartementet sitt forslag om å oppheve

konsejnsplikta og buplikta.

Avrøysting:

Framlegget frå Utval for drift og utvikling fekk 17 røyster for, (AP, SP, KrF, V, SAM, MDG), 10 røyster mot, og er såleis vedteke.

Framlegget frå Atle Håtuft, FrP fekk 10 røyster for, (3 FrP, 1 Uavh, 6 H), 17 røyster mot, og fall

KS - vedtak:

«Meland kommune går imot Landbruks- og matdepartementet sitt forslag om å oppheva konsesjonslova og buplikta. Grunngevinga går fram av saksutgreiinga og vurderinga ovanfor. Evt. endringar må vurderast grundigare m.o.t. konsekvensane for kommunane sin arealpolitikk, og m.o.t. kva for lovendringar som evt. må til for å ivareta verkemidla.»